

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

**Opinie divergentă privind validarea rezultatelor
concursului pentru numirea în funcții de conducere a
judecătorilor, desfășurat în perioada 28 octombrie – 25
noiembrie 2007**

În ședința Plenului Consiliului Superior al Magistraturii din data de 13 decembrie 2007, au fost validate rezultatele concursului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor, desfășurat în perioada 28 octombrie – 25 noiembrie 2007 și s-a dispus amânarea discutării validării concursului pentru postul de vicepreședinte al Tribunalului Dolj.

Constatarea lipsei de obiectivitate a comisiei de examinare în cazurile concrete de evaluare a cunoștințelor candidaților afectează grav scopul reglementării legale a concursului, iar legitimitatea examinării nu mai este posibil să fie recunoscută.

Preambul.

In fapt, prin *Hotărârea nr.708 din 18 octombrie 2007* a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a fost aprobată componența comisiilor de

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

examinare¹ pentru concursul privind ocuparea funcțiilor de conducere, vacante la instanțe și parchete.

Cu privire la modul de desfășurare a concursului, au fost formulate mai multe contestații de către o parte din candidați și un memoriu de către Uniunea Națională a Judecătorilor din România. Astfel, s-a solicitat anularea parțială a probei privind susținerea proiectului referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere și reluarea acesteia în fața unei comisii din care să facă parte persoane care nu se află în situații de incompatibilitate.

Situația care a generat contestații și pentru care am apreciat că se face necesară exprimarea opiniei divergente se referă la faptul că, din comisia de examinare, au făcut parte judecători cu atribuții de conducere în jurisdicția pentru care postul vacant a fost scos la concurs, iar starea de incompatibilitate a fost invocată în cadrul procedurii de concurs de o parte dintre candidați.

1. Care este scopul urmărit și rolul Plenului Consiliului Superior al Magistraturii în procedura de validare a concursului?

Potrivit art.48 alin.7 din Legea nr.303/2004 republicată, Consiliul Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului și numește judecătorii în funcțiile de conducere în termen de 15 zile de la data afișării rezultatelor finale.

Modalitatea prin care această activitate a plenului se poate realiza desprinde din prevederile art. 45 din Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor, potrivit căruia:

¹ **Art. 9** din Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor prevede: (1) Comisia de examinare este numită de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea Institutului Național al Magistraturii, și este formată din 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, 2 judecători de la curțile de apel și 3 specialiști în management și organizare instituțională. La constituirea comisiilor vor fi avuți în vedere, în principal, judecătorii care au urmat cursuri de management, au fost înscrși în baza de date a Institutului Național al Magistraturii și au urmat cursurile acestuia privind metodele și tehnicile de evaluare. În comisia de examinare vor fi desemnați și membri supleanți care vor înlocui de drept, în ordinea stabilită de Consiliul Superior al Magistraturii, membrii comisiei care nu își pot exercita atribuțiile.

"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

"(1)Consiliul Superior al Magistraturii validează rezultatul concursului sau examenului pentru numirea în funcții de conducere a judecătorilor.

(2)Consiliul Superior al Magistraturii poate invalida, în tot sau în parte, concursul sau examenul, în cazurile în care constată că nu au fost respectate condițiile prevăzute de lege ori de regulament cu privire la organizarea concursului sau examenului ori că există dovada săvârșirii unei fraude."

Pornind de la definiția dată de Dicționarul Explicativ al Limbii Române, *a valida*, înseamnă a confirma, a recunoaște valabilitatea, puterea juridică a unui act de procedură, iar, într-o accepțiune mai generoasă, *validare* poate să însemne și justificare, confirmare, soliditate, forță, greutate, autoritate, legalitate și legitimitate.

Pentru a stabili ce trebuie să cuprindă procedura de validare în cadrul Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, trebuie să cădem de acord asupra răspunsului la întrebarea **ce trebuie să verificăm** pentru a fi siguri că a fost atins **scopul pentru care se organizează concursul de promovare** pe funcția de conducere în sistemul juridic românesc.

În acest sens, un sprijin ne oferă următoarele prevederi specifice din documente internaționale referitoare la promovarea judecătorilor:

- *Pct.4.1 din Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor, adoptată de Consiliul Europei în 1998* stipulează că : ``În măsura în care nu se bazează pe vechime, sistemul de promovare a judecătorilor se întemeiază **exclusiv** pe calitățile și meritele constatate în exercitarea funcției încredințate judecătorului, prin **evaluări obiective** realizate de unul sau mai mulți judecători și discutate cu judecătorul în cauză.``

- *Pct 10 și 13 din Principiile de Bază ale Independenței Justiției, adoptate de ONU în 1985* în care se arată că: ``Persoanele selectate pentru a îndeplini funcția de magistrat trebuie să fie integre și competente, și să dovedească o pregătire și o calificare juridică adecvată. Orice metodă de selectare judiciară trebuie să prevadă garanții contra **numirilor abuzive**. Promovarea judecătorilor, acolo unde există un asemenea sistem, va trebui să se bazeze pe **factori obiectivi**, în special pe competență, pe integritate și pe experiență.``

- *Princ.1 pct. 2c din Recomandarea nr. (94) 12 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind Independența, Eficiența și Rolul Judecătorilor*: ``Toate deciziile privind cariera profesională a judecătorilor trebuie să aibă la bază **criterii obiective**, iar selecția și cariera judecătorilor trebuie să se bazeze pe meritul

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

profesional, luând în considerare calificarea, integritatea, competența și eficiența lor."

Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței magistraților, nu poate ignora conținutul acestor prevederi, care justifică nevoia de evaluare obiectivă și imparțială a judecătorilor, descriu sensul și scopul concursului în sistemul de justiție românesc pentru ocuparea funcțiilor de conducere în instanțe și parchete.

Așadar, putem spune că **lipsa de obiectivitate** a comisiei de examinare pentru cazurile concrete de evaluare a cunoștințelor candidaților în cadrul concursului **încalcă scopul reglementării legale a concursului, iar legitimitatea examinării nu mai este posibil să fie recunoscută.**

Care sunt probele ce pot fi utilizate de Plenul CSM pentru validarea concursului?

În primul rând, Consiliul este chemat să verifice dacă s-au respectat prevederile legale și regulamentare, de la momentul numirii comisiei de examinare și până la finalizarea probelor de concurs, precum și dacă fiecare persoană implicată în desfășurarea concursului și-a îndeplinit exact și corect misiunea.

Pornind de la ideea că, în cadrul concursului, se măsoară cu acuratețe, în toate etapele derulării lui, ceea ce trebuie să se măsoare, în așa fel încât să se atingă scopul, adică realizarea unei evaluări corecte, imparțiale, este evident că ceea ce trebuie să se verifice este ca fiecare parte, latură, a procedurii să corespundă acestei semnificații.

A valida formal înseamnă să verificăm dacă fiecare aspect al concursului, tot ceea ce s-a întâmplat pe parcursul derulării acestuia **reprezintă mărturii solide că evaluarea a fost făcută cu competență, de o comisie imparțială** astfel încât să se poată spune că selecția candidaților s-a făcut în urma unui concurs apt, precis și corect.

Așadar, **forma întotdeauna corespunde semnificației**, ea este menită să dea importanță și legitimează fondul, conținutul evenimentelor care s-au derulat pe parcursul procesului de selecție a candidaților. Forma nu e un subterfugiu în raport cu semnificația, importanța și sensul concursului.

In concluzie, atunci când Plenul Consiliului superior al Magistraturii este chemat să valideze concursul pentru promovare a magistraților, acesta trebuie să se asigure, prin orice mijloc de probă, că a fost atinsă semnificația concursului dată de legiuitor, pentru fiecare caz în parte, adică a fost realizată o evaluare corectă, imparțială.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

2. Conflictul de interese ivit între un membru al comisiei de examinare și candidații pentru ocuparea posturilor de conducere la Tribunalele Cluj și Dolj

Atunci când examinatorul ocupă un post de conducere în cadrul aceleiași ierarhii administrative cu cea pentru care candidații s-au înscris la concurs și incompatibilitatea acestuia a fost percepută și semnalată de unul dintre participanți în cadrul procedurii de examinare, membrul din comisie împotriva căruia s-a făcut sesizarea nu avea dreptul să ignore o atare situație.

Regulamentul privind numirea în funcții de conducere a judecătorilor și procurorilor stabilește incompatibilități pentru membrii comisiei². Enumerarea nu este și nici nu poate fi limitativă, întrucât este greu să anticipezi toate situațiile de conflict de interese ce se pot ivi în practică, ea este doar exemplificativă, scopul ei fiind de a proteja drepturile candidaților la o evaluare corectă, obiectivă, de asigurare a tratamentului egal în situații identice, respectiv pentru ca toți candidații să aibă șanse egale de reușită. Atunci când Consiliul a elaborat norma regulamentară, prin inserarea acestor incompatibilități în Regulament, pentru examinatori, recunoaște, de fapt, și întărește ideea că existența unui conflict de interese afectează **în esență** corectitudinea desfășurării concursului pentru promovare.

² Regulament **art.9** (5) Din comisia de examinare nu pot face parte membrii Consiliului Superior al Magistraturii și persoanele din conducerea Consiliului Superior al Magistraturii și Institutului Național al Magistraturii. (6) Modalitățile de plată și atribuțiile ce revin membrilor comisiei de examinare se stabilesc prin contracte de participare încheiate în trei exemplare între aceștia și Consiliul Superior al Magistraturii. **Art. 10** - (1) Nu pot fi numite în comisii persoanele care au soțul sau soția, rude ori afini până la gradul al patrulea inclusiv în rândul candidaților. Toți membrii comisiilor completează declarații în acest sens. Dacă incompatibilitatea se ivește ulterior desemnării membrilor comisiilor, membrul în cauză are obligația să se retragă și să comunice de îndată această situație președintelui comisiei în vederea înlocuirii sale.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

În nota DRUO, se arată că starea de fapt cu care a fost sesizat Plenul Consiliul Superior al Magistraturii nu se încadrează în condițiile prevăzute de art. 10 din Regulament în forma actuală, întrucât Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului sau examenului pentru numirea în funcția de conducere nu cuprinde dispoziții referitoare la conflictul de interese al membrilor comisiilor de examinare, iar înlocuirea unui membru al comisiei de examinare poate fi dispusă când intervine una din situațiile de incompatibilitate prevăzute de Regulament (relația de rudenie sau afinitate până la gradul al patrulea cu vreunul dintre candidați, calitatea de membru CSM sau de persoană din conducerea CSM, INM).

În opinia mea, conflictul de interese de natură morală, care apare la nivel interior, nu putea fi evidențiat și descris în regulamentul în toate formele concrete în care el poate să apară. Așa cum am aratat deja, nu putem să avem enumerări limitative ale unor astfel de situații, scopul regulamentului fiind acela de a indica unele posibile și de a da posibilitatea de a se aprecia că și altele ivite în practică se pot încadra în această noțiune, apreciere ce aparține, în cele din urmă, tot Consiliului, singurul abilitat să numească membrii acestor comisii și să valideze rezultatele concursului.

Doar pornind de la situația concretă, și nu ipotetică, prevăzută de Regulament, pot fi stabilite condițiile în care există un conflict de interese. Atunci când se cunoaște faptul că examinatorul va intra în relații profesionale directe, de colaborare, cu câștigătorul postului de conducere, cerința de aplicare a criteriilor obiective de evaluare a meritelor candidaților concurează la nivel interior cu o evaluare ``de preferință`` pe care examinatorul în cauză o poate lăsa ușor să se întrevadă, în virtutea unui interes profesional (de exemplu atunci când examinatorul care nu are funcție de conducere provine din cadrul instanței unde postul este scos la concurs). Poate fi acceptabil ca o atare ipostază în care se află examinatorul să apară ca o situație lipsită de conflict de interese, cât timp acesta își menține crezul că poate face o evaluare imparțială, iar candidații nu invocă un risc de tratament imparțial. Aceste două cerințe îndeplinite cumulativ pot legitima examinatorul aflat în comisia de examinare să-și păstreze locul și să procedeze la notarea candidaților. Insa, chiar si in aceasta situatie, poate fi afectata **aparența de imparțialitate**, iar verificarea celor doua condiții cumulative este posibilă doar în cadrul soluționării contestațiilor.

Este unanim acceptat că, atunci când cel caruia i se cere sa fie imparțial are, fie o relație prea apropiată (de exemplu , relația de rudenie) sau,

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

dimpotrivă, de conflict cu cel îndreptățit la o evaluare imparțială³, scopul examinării obiective nu mai poate fi atins.

O atare stare de fapt a fost invocată de unii candidați în situația concursului pentru ocuparea celor două funcții de conducere de la nivelul Tribunalului Dolj și Cluj.

În opinia mea, existența sau inexistența unui conflict de interese trebuia să fie cercetată în concret în procedura validării concursului pentru ambele posturi scoase la concurs respectiv postul de președinte al Tribunalului Cluj și postul de vicepreședinte al Tribunalului Dolj, raportat la conflictul personal dintre membrul comisiei și candidații care au invocat existența unei stări de dușmănie. Câtă vreme au fost invocate împrejurări similare de către cei care au formulat contestațiile, Consiliul are obligația de a asigura un tratament juridic egal în soluționarea acestora, altminteri poate da naștere unor suspiciuni privind obiectivitatea sa în procedură, atât de numire a comisiilor, cât și de soluționare a contestațiilor.

Independent, însă, de această situație invocată de contestatori în procedura de validare a concursului, apreciez că starea de incompatibilitate a celor doi membri din comisie s-a menținut pe toată durata probei de prezentare și susținere a proiectului referitor la exercitarea atribuțiilor specifice de conducere.

Proba de concurs – prezentarea unui proiect referitor la exercitarea atribuțiilor specifice funcției de conducere - presupune o analiză concretă a activității instanței în cadrul căreia unul dintre membrii comisiei de examinare are atribuții de conducere.

Este fără îndoială că, în cadrul probei privind susținerea proiectului de exercitare a funcției de conducere, candidatul este nevoit să analizeze starea actuală a instanței pentru a face propuneri coerente de îmbunătățire a activității. În cadrul concursului, candidații sunt chiar chemați să vizeze noul în conducerea instanței, iar urmărirea acestui scop crează o situație dificilă, nu doar pentru candidați, dar mai ales pentru membrul din comisia de examinare a cărei activitate este luată în discuție în proiectele manageriale ale candidaților.

³ **Art. 4 Principiul imparțialității**- potrivit căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în mod obiectiv și să se asigure că oficialii publici își desfășoară activitățile într-o manieră imparțială, fără legatură cu convingerile și interesele personale- **Codul bunei administrări**, anexa la **Recomandarea nr. CM-Rec(2007) a Comitetului de Ministrii către statele membre cu privire la buna administrare.**

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

Deținătorul status quo-ului privind conducerea în persoana examinatorului nu poate să fie decât defensiv în interacțiunea cu schimbarea, cu o situație nouă pe care fiecare candidat o poate propune (examinatorul, în mod natural, este mai apropiat de atitudinea de apărare a propriei strategii în activitatea de conducere, față de care are întreaga responsabilitate, în detrimentul ideilor care compun o strategie diferită propusă de candidați și care e posibil să fie mai bună).

Împrejurarea că examinatorul este autorul programului actual de management dintr-o instanță îl pune, înainte de toate celelalte situații ivite în mod particular, în situația de incompatibilitate cu calitatea de membru în comisia de examinare, întrucât **este nerezonabil să acceptăm că își poate ignora pe deplin acțiunile și ideile de conducere în favoarea unei evaluări obiective și imparțiale** a ideilor noi, propuse de candidați.

Pornind de la acest raționament, în opinia mea, o **evaluare obiectivă poate fi făcută doar** de persoana care ia cunoștință în mod obiectiv de situația prezentă dintr-o instanță și apoi, pe baza interviului cu candidații, apreciază dacă propunerile făcute în planul de management sunt viabile și eficiente pentru activitatea acelei instanțe.

Pericolul perpetuării unei atare situații de conflict de interese în cadrul unei examinări științifice a cunoștințelor profesionale se menține cât timp nu putem recunoaște ca aceasta **confuzie**, amestec între planurile administrative (de conducere) și cel profesional (științific) are efecte negative în ce le privește pe ambele, afectează nu doar corectitudinea unui examen dar și descurajează performanța profesională.⁴

În concluzie, în opinia mea, **atunci când examinatorul ocupă un post de conducere în cadrul aceleiași ierarhii administrative cu cea pentru care**

⁴ *In acest sens, se vorbește de spre practici în sistemul comunist, menținute, într-o formă oarecare, și în statul post-comunist și care conduc la înlocuirea ordinii de drept (legale) cu decizionism și arbitrarie.- V. Hans Kelsen, A Communist Theory of Law, Stevens and Sons, London, 1955, Claude Lefort, Eléments d'une critique de la bureaucratie, Paris, Droz, 1971, Essais sur le politique : XIXe-XXe siècles, Paris, Seuil, 1986.*

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Alexandrina Rădulescu, judecător, membru CSM

candidații s-au înscris la concurs și incompatibilitatea acestuia a fost percepută și semnalată de unul dintre participanți în cadrul procedurii de examinare, membrul din comisie împotriva căruia s-a făcut sesizarea nu avea dreptul să ignore o atare situație, așa cum în realitate s-a întâmplat.

Examinatorul contestat avea obligația să procedeze la retragerea sa din comisie, întrucât situația dificilă în care se afla era de natură să-i afecteze judecata imparțială, iar scopul unei atari atitudini era de a pune pe primul plan preocuparea pentru o evaluare obiectivă în procedura concursului.

Apariția unei astfel de situații în practică trebuie să orienteze activitatea viitoare a Consiliului în ceea ce privește desemnarea comisiilor de examen, fiind necesară eliminarea posibilitatii ca o persoană cu funcție de conducere sau chiar coleg de instanță cu cel examinat sa fie desemnată.

Opinia separată:

Rezultatele concursului pentru ocuparea funcțiilor de conducere vacante la Tribunalele Dolj și Cluj nu îndeplinesc condițiile legale pentru a fi validate.

Alexandrina Rădulescu
Judecător, membru CSM